

Protokół

z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Tuczępach

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuczępach jest gminną jednostką organizacyjną, utworzoną do realizowania zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje gminę, w której zamieszkuje 3 884 mieszkańców. Wójtem Gminy Tuczępy jest Pan Marek Kaczmarek.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuczępach został utworzony na mocy Uchwały Nr XII/54/1990 Gminnej Rady Narodowej w Tuczępach z dnia 23 marca 1990 roku w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuczępach”.

Ośrodek posiada własny REGON 290997847 i NIP 6551680502.

Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuczępach jest Pani Maria Irla.

Ośrodek działa w oparciu o:

- 1) Statut stanowiący załącznik do Uchwały Nr XXXVII/265/2013 Rady Gminy Tuczępy z dnia 19 lipca 2013 roku w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuczępach. Zmian w Statucie dokonano Uchwałą Nr XVII/124/2016 Rady Gminy Tuczępy z dnia 9 marca 2016 roku w sprawie zmiany w Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuczępach;
- 2) Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuczępach zatwierdzony Zarządzeniem Nr 4/2013 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuczępach z dnia 2 października 2013 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuczępach, a zmieniony Zarządzeniem Nr 3/2017 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuczępach z dnia 25 września 2017 roku w sprawie wprowadzenia zmian do Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuczępach;
- 3) Uchwałą Nr III/26/2014 Rady Gminy Tuczępy z dnia 29 grudnia 2014 roku w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub

całkowitego zwolnienia od opłat, a także trybu ich powołania. Zmian w Uchwale dokonano Uchwałą Nr IV/30/2015 Rady Gminy Tuczępy z dnia 30 stycznia 2015 roku w sprawie zmiany Uchwały Nr III/26/2014 roku Rady Gminy Tuczępy z dnia 29 grudnia 2014 roku w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, a także trybu ich powołania;

- 4) Uchwałą Nr XXXXII/297/2014 Rady Gminy Tuczępy z dnia 24 stycznia 2014 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020;
- 5) Uchwałą Nr XXXXII/299/2014 Rady Gminy Tuczępy z dnia 24 stycznia 2014 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 - 2020;
- 6) Uchwałą Nr XXXXII/298/2014 Rady Gminy Tuczępy z dnia 24 stycznia 2014 roku w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 - 2020;
- 7) Uchwałą Nr XIII/97/08 Rady Gminy Tuczępy z dnia 21 lipca 2008 roku w sprawie zasad organizowania przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pogrzebu zmarłym oraz zasad zwrotu wydatków poniesionych na pokrycie kosztów pogrzebu;
- 8) Upoważnienie Wójta Gminy Tuczępy z dnia 28 kwietnia 2004 roku dla Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuczępach do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy oraz świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji;
- 9) Upoważnienie Wójta Gminy Tuczępy z dnia 01 lipca 2014 roku dla Pani Justyny Osińskiej – pracownika socjalnego do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Renata Gwóźdź - starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego - koordynator kontroli - na podstawie upoważnienia do kontroli nr 947/2017 z dnia 10 listopada 2017 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Annę Gromską;
2. Barbara Smolanko - starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego – na podstawie upoważnienia do kontroli nr 948/2017 z dnia 10 listopada 2017 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Annę Gromską.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuczepach* pod poz. 7.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 14-15 listopada 2017 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1769.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543 ze zm.).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2017 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.).

Przedmiotem kontroli była:

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuczępach mieści się w budynku Urzędu Gminy Tuczępy, Tuczępy 37, 28-142 Tuczępy, tel. 41 353-31-44. W wyniku przeprowadzonej wizytacji ustalono, że Ośrodek zajmuje trzy ciasne pomieszczenia na parterze budynku. Pokoje wyposażone są w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. Warunki lokalowe nie dają klientom możliwości swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność. Brakuje pomieszczenia na rozmowy indywidualne z klientem. (Załącznik nr 1 – protokół oględzin siedziby GOPS w Tuczępach).

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji GOPS jest bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba i ubóstwo.

Wyplata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest w Kasie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuczępach.

Ad. 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadry.

W dniach kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Tuczępach w obszarze pomocy społecznej zatrudnionych było 4 pracowników, w tym: kierownik oraz 3 pracowników socjalnych. (Zał. Nr 2 - Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze).

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, że Kierownik Ośrodka posiada odpowiednie wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku. Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej posiada dyplom ukończenia specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni, zatrudnieni w kontrolowanej jednostce legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach pracy, posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Do obowiązków pracowników socjalnych należy: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie niezbędnej dokumentacji

Przebieg

JK

do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy, prowadzenie akt osobowych klientów.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

- miernik: liczba mieszkańców gminy

liczba zatrudnionych pracowników socjalnych w GOPS = 3884/3 = 1 294

Z powyższego wynika, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, gdyż na jednego pracownika socjalnego przypada 1 294 mieszkańców.

Ad. 2 Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 930 ze zm.).

Zasiłki stałe.

Z informacji przekazanych przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuczępach (Zał. Nr 3 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) wynika, że w roku 2017 pomoc w formie zasiłku stałego przyznano dla **8 osób**, za których jest opłacana składka zdrowotna.

Kontroli poddano losowo wybrane akta, na podstawie których wydano decyzje nr:

GOPS-8210/Rs/16/16;   GOPS.8210.Rs.11.2017;   GOPS.8210.Rs.4.2017;
GOPS.8210.Rs.12.17; GOPS.8210.Rs.6.2017; GOPS.8210.Rs.8.2017; GOPS.8210.Rs7.2017;
GOPS.8210.Rs.1.2017; GOPS.8210.Rs.2.2017.

Dokumentacja prowadzona jest w teczkach osobowych opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz adresem klienta. Skontrolowana dokumentacja zawierała dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Kopie dokumentów potwierdzane są „za zgodność z oryginałem”.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych, wydanych na zasiłki stałe odnotowano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej oraz upoważnienie Kierownika do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Wymienione akty prawne widniały w podstawie prawnej z aktualnymi publikatorami. Ponadto widniała ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

a w postanowieniu decyzji informacja o objęciu ubezpieczeniem zdrowotnym w wysokości określonej w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na czas trwania świadczenia. Odprowadzenie składki na ubezpieczenie zdrowotne nie jest przedmiotem rozstrzygnięcia decyzji przyznającej zasiłek stały, zatem niezasadnym jest przywoływanie w/w ustawy w podstawie prawnej decyzji, a informacja o ubezpieczeniu zdrowotnym winna być przekazywana stronie odrębnym pismem.

Zespół kontrolny odnotował, że sprawdzonym decyzjom administracyjnym wydanym na zasiłki stałe nadano rygor natychmiastowej wykonalności, w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując klienta o tym fakcie, w uzasadnieniu natomiast stosując zapis, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

Nadmienić należy, że we wszystkich decyzjach administracyjnych brak było daty i miejsca wypłaty świadczenia.

W zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W arkuszach rodzinnych wywiadów środowiskowych w rubryce dotyczącej pracy socjalnej odnotowano brak wpisu o podjętych działaniach z zakresu prowadzonej pracy socjalnej z klientem. Ponadto w większości wywiadów brak było pieczęci pracownika socjalnego przeprowadzającego wywiad.

W październiku 2015 roku wszystkie zasiłki stałe zostały przeliczone zgodnie z obowiązującymi kryteriami dochodowymi, wynikającymi z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

W decyzjach informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Decyzje o przyznaniu pomocy klienti odbierali w większości przypadków osobiście, potwierdzając ten fakt datą oraz podpisem.

Przebieg

Zasiłki okresowe.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Kierownika Ośrodka - w roku 2017 do dnia kontroli pomocą okresową objęto **13 rodzin**, a głównym powodem przyznania tej formy wsparcia było bezrobocie. Wysokość wypłacanych zasiłków była zgodna z art. 38 ustawy o pomocy społecznej.

Kontroli poddano dokumentację osób objętych pomocą na mocy decyzji:

GOPS.8211.ZO.11.2017;   GOPS.8211.ZO.10.2017;   GOPS.8211.ZO.2.2017;
GOPS.8211.ZO.1.2017;   GOPS.8211.ZO.12.2017;   GOPS.8211.ZO.9.2017;
GOPS.8211.ZO.8.2017; GOPS.8211.ZO.5.2017; GOPS.8211.ZO.7.2017.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek opatrzony datą wpływu). W aktach znajdują się m.in.: wnioski, zaświadczenia lub oświadczenia o aktualnych dochodach lub ich braku, oświadczenia klientów, rodzinne wywiady środowiskowe lub ich aktualizacje oraz decyzje administracyjne.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej oraz upoważnienie Kierownika do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Wymienione akty prawne widniały w decyzjach z aktualnymi publikatorami, jednak w ośmiu na dziewięć sprawdzonych decyzji administracyjnych w podstawie prawnej przywołano kodeks postępowania administracyjnego bez daty wydania ustawy.

Zespół kontrolny odnotował, że sześciu sprawdzonym decyzjom administracyjnym wydanym na zasiłki okresowe, których termin realizacji przypadał przed dniem ich uprawomocnienia nadano rygor natychmiastowej wykonalności, w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując klienta o tym fakcie, w uzasadnieniu natomiast stosując zapis, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a., natomiast dwóm decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności poprzez poinformowanie w postanowieniu oraz w uzasadnieniu podając powód, ale nie przywołano art. 108 w podstawie prawnej oraz w uzasadnieniu jednej decyzji nie podano powodu, z uwagi na który decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

W arkuszach rodzinnych wywiadów środowiskowych w rubryce dotyczącej pracy socjalnej odnotowano brak wpisu o podjętych działaniach z zakresu prowadzonej pracy

socjalnej z klientem. Ponadto w większości wywiadów brak było pieczęci pracownika socjalnego przeprowadzającego wywiad.

Zespół kontrolny odnotował w jednej decyzji administracyjnej brak zapisu daty i miejsca wypłaty świadczenia.

W decyzjach informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Z informacji uzyskanych od Kierownika GOPS wynika, że pomocą w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2017 roku objęto ogółem **131 rodzin**, w tym 81 rodzin otrzymało pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności (zasilek celowy), a 50 dzieci zostało objęte bezpłatnym dożywianiem w szkole.

Dożywianie prowadzone jest w niżej wymienionych placówkach oświatowych na terenie Gminy Tuczępy.

Lp.	Nazwa szkoły	Rodzaj posiłku	Cena posiłku	Liczba dożywianych dzieci
1.	ZPO Szkoła Podstawowa w Tuczępach	Jedno danie gorące	2,00 zł	13
2.	ZPO Przedszkole w Tuczępach	Pełny obiad	5,00 zł	3
3.	ZPO Szkoła Podstawowa w Nizinach	Jedno danie gorące	2,00 zł	7
4.	ZPO Przedszkole w Nizinach	Pełny obiad	5,00 zł	3
5.	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kargowie	Jedno danie gorące	4,50 zł	11
6.	Gimnazjum w Jarosławicach	Bułka słodka, herbata	2,30 zł	2

	RAZEM			39
--	--------------	--	--	-----------

Ponadto w roku 2017 Ośrodek opłaca posiłki za 6 uczniów uczęszczających do szkół poza terenem Gminy Tuczępy.

W Gimnazjum w Jarosławicach dzieci nie otrzymują gorącego posiłku, dożywianie prowadzone jest tam w postaci słodkiej bułki i herbaty, co jest niezgodne z zasadami prawidłowego żywienia, a tym samym z celami Programu. Z wyjaśnień Kierownika GOPS (Załącznik nr 4 – Wyjaśnienia dot. Programu dożywiania) wynika, że w Gimnazjum jest tylko czworo dzieci chętnych do korzystania z dożywiania. Z wyjaśnień wynika również, że Dyrektor Szkoły podczas spotkań z rodzicami informował o możliwości zorganizowania gorącego posiłku w formie cateringu. Przedstawiona propozycja nie znalazła jednak zainteresowania wśród młodzieży gimnazjalnej.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie zasiłków celowych* w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr: GOPS.8218.Doż.59.2017; GOPS.8218.Doż.13.2017; GOPS.8218.Doż.17.2017; GOPS.8218.Doż.11.2017; GOPS.8218.Doż.9.2017; GOPS.8218.Doż.2.2017; GOPS.8218.Doż.39.2017; GOPS.8218.Doż.32.2017; GOPS.8218.Doż.23.2017; GOPS.8218.Doż.37.2017

oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie posiłku*, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

GOPS.8223.Rd.50.2017; GOPS.8223.Rd.34.2017; GOPS.8223.Rd.33.2017;
 GOPS.8223.Rd.47.2017; GOPS.8223.Rd.44.2017; GOPS.8223.Rd.37.2017;
 GOPS.8223.Rd.29.2017; GOPS.8223.Rd.26.2017; GOPS.8223.Rd.28.2017;
 GOPS.8223.Rd.32.2017.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajduje się kompletna dokumentacja określająca sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

W podstawie prawnej decyzji przyznających posiłki i zasiłki celowe w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przywołano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie

zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, Uchwałę Nr XXXII/298/2014 Rady Gminy Tuczępy z dnia 24 stycznia 2014 roku w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 - 2020 oraz upoważnienie Kierownika do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Wymienione powyżej akty prawne przywołane zostały z aktualnymi publikatorami. Stwierdzono natomiast brak Uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020 oraz w dwóch decyzjach administracyjnych wydanych dla osób, u których dochód przekraczał kryterium dochodowe brak było przytoczenia Uchwały Nr XXXII/299/2014 Rady Gminy Tuczępy z dnia 24 stycznia 2014 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.

Zespół kontrolny odnotował, że sprawdzone decyzje administracyjne, wydane na posiłki oraz zasiłki celowe posiadały rygor natychmiastowej wykonalności, który nadano przywołując w podstawie prawnej art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując klienta o tym fakcie, w uzasadnieniu natomiast stosując zapis, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

W arkuszach rodzinnych wywiadów środowiskowych w rubryce dotyczącej pracy socjalnej odnotowano brak wpisu o podjętych działaniach z zakresu prowadzonej pracy socjalnej z klientem.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i zasiłków celowych specjalnych.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, GOPS w Tuczępach przyznaje zasiłki celowe na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu opału oraz na opłatę rachunków za energię elektryczną. Zgodnie z art. 41 ust. 1 cytowanej ustawy Ośrodek udziela również w szczególnie uzasadnionych przypadkach specjalnych zasiłków celowych osobie

lub rodzinie w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, które nie podlegają zwrotowi.

Kontrolowana jednostka w 2017 roku, jak wynika z informacji udzielonych przez Kierownika GOPS (Zał. Nr 2, pkt 18), udzieliła **98 rodzinom** zasiłków celowych, a **91 rodzinom** specjalnych zasiłków celowych.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta klientów, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

Zasiłek celowy:

GOPS.8212.Rc.93.2017;   GOPS.8212.Rc.88.2017;   GOPS.8212.Rc.79.2017;
GOPS.8212.90.2017; GOPS.8212.Rc.2017;

Specjalny zasiłek celowy:

GOPS.8212.ZCS.83.2017;   GOPS.8212.ZCS.74.2017;   GOPS.8212.ZCS.32.2017;
GOPS.8212.ZCS.8.2017;   GOPS.8212.ZCS.82.2017;   GOPS.8212.ZCS.73.2017;
GOPS.8212.ZCS.37.2017; GOPS.8212.ZCS.6.2017.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny, m.in.: zaświadczenia lub oświadczenia o aktualnych dochodach, odcinki rent, emerytur, karty informacyjne leczenia szpitalnego, faktury za zakupione leki, oświadczenia klientów, faktury ze sklepu za zakupione artykuły spożywcze.

Pomoc w formie zasiłków celowych, w tym specjalnych przyznawana była w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego i rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej oraz upoważnienie Kierownika do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Wymienione akty prawne w podstawie prawnej wydanych decyzji widniały z aktualnymi publikatorami.

Ponadto w podstawie prawnej skontrolowanych decyzji przyznających specjalne zasiłki celowe niezasadnie przywołano art. 39 ustawy o pomocy społecznej, odnoszący się do zasiłku celowego, natomiast brak było art. 41 wymienionej ustawy, który mówi o specjalnym zasiłku celowym.

Zespół kontrolny odnotował, że sprawdzone decyzje administracyjne, wydane na zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe posiadały rygor natychmiastowej wykonalności, który nadano przywołując w podstawie prawnej art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując klienta o tym fakcie, w uzasadnieniu natomiast

stosując zapis, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

W postanowieniu wszystkich decyzji przyznających pomoc w formie specjalnego zasiłku celowego odnotowano brak celu na jaki przyznano pomoc.

W arkuszach rodzinnych wywiadów środowiskowych w rubryce dotyczącej pracy socjalnej odnotowano brak wpisu o podjętych działaniach z zakresu prowadzonej pracy socjalnej z klientem.

W decyzjach administracyjnych, strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Metody i formy opieki nad osobami samotnymi, starszymi.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuczępach w okresie objętym kontrolą nie realizował usług opiekuńczych, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Z wyjaśnień Kierownika GOPS (Zał. nr 5 – Wyjaśnienia w sprawie usług opiekuńczych) wynika, że na terenie Gminy Tuczępy nie są świadczone usługi opiekuńcze, ponieważ nie zachodziła taka potrzeba. Jeżeli będzie zachodziła potrzeba zorganizowania usług opiekuńczych ośrodek podejmie stosowne działania do ich zapewnienia.

Rada Gminy Tuczępy w drodze Uchwały Nr III/26/2014 z dnia 29 grudnia 2014 roku wprowadziła szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, a także tryb ich powołania. Zmian w Uchwale dokonano Uchwałą Nr IV/30/2015 Rady Gminy Tuczępy z dnia 30 stycznia 2015 roku w sprawie zmiany Uchwały Nr III/26/2014 roku Rady Gminy Tuczępy z dnia 29 grudnia 2014 roku w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, a także trybu ich powołania;

Metody pracy socjalnej wykorzystywane w ośrodku pomocy społecznej.

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W kontrolowanej jednostce praca socjalna podejmowana jest podczas bezpośredniego kontaktu pracowników socjalnych z podopiecznymi, zarówno w środowisku domowym, jak i siedzibie Ośrodka. Praca socjalna realizowana przez pracowników socjalnych polega m. in. na: rozmowach wspierających, aktywizujących, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, umawianiu wizyt lekarskich, motywowaniu podopiecznych do zmiany podejścia do życia w celu polepszenia swojej sytuacji życiowej, do aktywnego poszukiwania pracy, rejestracji w PUP, współpracy z Policją, służbą zdrowia, sądami, kuratorami, szkołami, organizacjami pozarządowymi.

Ważnym instrumentem pracy socjalnej z osobami ubiegającymi się o pomoc są kontrakty socjalne, które mają na celu zobowiązanie zainteresowanego do podejmowania z pracownikiem wspólnych działań zmierzających do przezwyciężenia jego trudnej sytuacji życiowej.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Tuczępach pracownicy socjalni w 2017 roku do dnia kontroli zawarli jedynie trzy kontrakty socjalne, które dotyczyły rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy, podjęcia leczenia oraz złożenia wniosku do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W trakcie przeprowadzonej kontroli kompleksowej w GOPS w Tuczępach ustalono, że pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego i posiłku z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, zasiłku celowego, specjalnego zasiłku celowego przyznano celowo i zasadnie.

W aktach znajdują się m. in.: wnioski klientów, zaświadczenia i oświadczenia o wysokości dochodów, odcinki rent i emerytur, oświadczenia klientów, karty leczenia szpitalnego, faktury za zakupione lekarstwa, zaświadczenia lekarskie, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Spis treści

JK

W toku kontroli ustalono, że Kierownik kontrolowanej jednostki posiada odpowiednie wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku, zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ukończyła specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni, zatrudnieni w kontrolowanej jednostce legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach.

Zespół kontrolny stwierdził, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, gdyż na jednego pracownika socjalnego przypada 1294 mieszkańców.

Warunki lokalowe nie dają klientom możliwości swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność. Brak jest pomieszczenia na rozmowy indywidualne z klientem.

W zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Pozytywnym jest, że w październiku 2015 roku wszystkie zasiłki stałe zostały przeliczone zgodnie z obowiązującymi kryteriami dochodowymi, wynikającymi z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

W podstawie prawnej decyzji przyznających zasiłki stałe widniała ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, a w postanowieniu decyzji informacja o objęciu ubezpieczeniem zdrowotnym w wysokości określonej w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na czas trwania świadczenia. Odprowadzenie składki na ubezpieczenie zdrowotne nie jest przedmiotem rozstrzygnięcia decyzji przyznającej zasiłek stały, zatem niezasadnym jest przywoływanie w/w ustawy w podstawie prawnej decyzji, a informacja o ubezpieczeniu zdrowotnym winna być przekazywana stronie odrębnym pismem.

Zespół kontrolny odnotował, że we wszystkich decyzjach administracyjnych na zasiłki stałe, jednej na zasiłek okresowy brak było daty i miejsca wypłaty świadczenia.

W podstawie prawnej ośmiu na dziewięć sprawdzonych decyzji administracyjnych przyznających zasiłki okresowe przywołano kodeks postępowania administracyjnego bez daty wydania ustawy.

Zespół kontrolny odnotował, że sześciu sprawdzonym decyzjom administracyjnym wydanym na zasiłki okresowe, których termin realizacji przypadał przed dniem ich uprawomocnienia nadano rygor natychmiastowej wykonalności, w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując klienta o tym fakcie, w uzasadnieniu natomiast stosując zapis, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a., natomiast dwóm decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności poprzez poinformowanie w postanowieniu oraz w uzasadnieniu podając powód, ale nie przywołano art. 108 w podstawie prawnej oraz w uzasadnieniu jednej decyzji nie podano powodu, z uwagi na który decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

W arkuszach rodzinnych wywiadów środowiskowych w rubryce dotyczącej pracy socjalnej odnotowano brak wpisu o podjętych działaniach z zakresu prowadzonej pracy socjalnej z klientem. Ponadto w większości wywiadów brak było pieczęci pracownika socjalnego przeprowadzającego wywiad.

W podstawie prawnej decyzji przyznających posiłki i zasiłki celowe w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” stwierdzono brak Uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020 oraz w dwóch decyzjach administracyjnych wydanych dla osób, u których dochód przekraczał kryterium dochodowe brak było przytoczenia Uchwały Nr XXXXII/299/2014 Rady Gminy Tuczępy z dnia 24 stycznia 2014 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.

Negatywnym jest fakt, że w Gimnazjum w Jarosławicach dzieci nie otrzymują gorącego posiłku, dożywianie prowadzone jest tam w postaci słodkiej bułki i herbaty, co jest niezgodne z zasadami prawidłowego żywienia, a tym samym z celami Programu. Z wyjaśnień Kierownika GOPS (Zał. nr 4 – Wyjaśnienia dot. Programu dożywiania) wynika, że w Gimnazjum jest tylko czworo dzieci chętnych do korzystania z dożywiania. Z wyjaśnień wynika również, że Dyrektor Szkoły podczas spotkań z rodzicami informował o możliwości zorganizowania gorącego posiłku w formie cateringu. Przedstawiona propozycja nie znalazła jednak zainteresowania wśród młodzieży gimnazjalnej.

Zespół kontrolny stwierdził, że w podstawie prawnej skontrolowanych decyzji przyznających specjalne zasiłki celowe niezasadnie przywołano art. 39 ustawy o pomocy społecznej, odnoszący się do zasiłku celowego, natomiast brak było art. 41 wymienionej ustawy, który mówi o specjalnym zasiłku celowym.

Nadmienić należy, że w postanowieniu wszystkich decyzji przyznających pomoc w formie specjalnego zasiłku celowego odnotowano brak celu na jaki przyznano pomoc.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuczępach w okresie objętym kontrolą nie realizował usług opiekuńczych. Z wyjaśnień Kierownika GOPS (Załącznik nr 5 – Wyjaśnienia w sprawie usług opiekuńczych) wynika, że na terenie Gminy Tuczępy nie są świadczone usługi opiekuńcze, ponieważ nie zachodziła taka potrzeba. Jeżeli będzie zachodziła potrzeba zorganizowania usług opiekuńczych ośrodek podejmie stosowne działania do ich zapewnienia.

Dodatkowo zespół inspektorów stwierdził, że GOPS w Tuczępach nie wykorzystuje kontraktu socjalnego jako instrumentu pracy socjalnej, gdyż pracownicy socjalni w okresie objętym kontrolą zawarli jedynie trzy kontrakty socjalne.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika kontrolowanej jednostki.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia dyrektorowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec

zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61 poz. 543 ze zm.).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczeniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Protokół oględzin siedziby GOPS w Tuczępach.
2. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze.
3. Tabela sporządzona przez Kierownika GOPS pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.
4. Wyjaśnienia Kierownika GOPS dot. Programu dożywiania
5. Wyjaśnienia Kierownika GOPS w sprawie usług opiekuńczych

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Renata Gwóźdź
2. Barbara Smolanko

Ze strony kontrolowanej:

Z up. WOJEWÓDZKI
Małgorzata Iria
KIEROWNIK GMINNEGO OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ w Tuczępach

Kielce, dnia 14 grudnia 2017 r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
28-142 Tuczępy 37
NIP 6551680502, Regon 290997847
tel./fax: 41 353 31 44

Alice Stuyj
Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Anna Chmielewska
DYREKTOR
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA

ŚWIĘTOKRZYSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI W KIELCACH
Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia
ul. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce